

A TANTÁRGY ADATLAPJA

Szociális munka fogyatékkal élőkkel

Egyetemi tanév 2025-2026

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babes-Bolyai Tudományegyetem Kolozsvár
1.2. Kar	Szociológia és Szociális Munka Kar
1.3. Intézet	Magyar Szociológia és Szociális Munka Intézet
1.4. Szakterület	Szociális munka
1.5. Képzési szint	Licenz
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	SZOCIÁLIS MUNKA/SZOCIÁLIS MUNKÁS
1.7. Képzési forma	nappali

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve	SZOCIÁLIS MUNKA FOGYATÉKKAL ÉLŐKKEL				A tantárgy kódja	ALM 2125	
2.2. Az előadásért felelős tanár neve	Dr. Berszán Lídia egyetemi docens						
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve	Dr. Berszán Lídia egyetemi docens						
2.4. Tanulmányi év	II.	2.5. Félév	4.	2.6. Értékelés módja	V	2.7. Tantárgy típusa	DS

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszámja)

3.1. Heti óraszám	3	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor/projekt	1
3.4. Tantervben szereplő összórás	42	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	14
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					25
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					20
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					28
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					12
Vizsgák					4
Más tevékenységek:					5
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összórás					83
3.8. A félév összórás					125
3.9. Kreditszám					5

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	Alapozó tárgy
4.2. Kompetenciabeli	Nyitottság a segítői attitűd kialakítására

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	vetítő, laptop, internetes hozzáférés
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	vetítő, laptop, internetes hozzáférés

6.1. Elsajátítandó jellemző kompetenciák¹

Szakmai/kulcs-kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> Konkrét beavatkozások a veszélyeztetett csoportok kockázatainak csökkentésére családi és társadalmi szinten Fogalmak, elméletek és diagnosztikai és beavatkozási módszerek meghatározása a kirekesztés és megkülönböztetés társadalmi kockázatainak csökkentése érdekében a fogyatékkal élők valamennyi kategóriája esetében; Értékelés és értékelés, programok és szolgáltatások a fogyatékkal élők védelmére vonatkozóan; Alapvető ismeretek alkalmazása a társadalmi kockázatok magyarázatában és értelmezésében a fogyatékkal élők, de a társadalmi kockázat nélküli csoportok esetében is.
Transzverzális kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> A problémás helyzetek objektív és átgondolt megközelítése, mind elméleti, mind gyakorlati szempontból, azok hatékony megoldása érdekében, a szociális munkára jellemző értékek és elvek tiszteletben tartásával Hatékony transzdiszciplináris csapatmunkatechnikák alkalmazása különböző hierarchikus szinteken, szervezeten belüli és szervezeten kívüli szinten A szakmai képzés szükségességének objektív önértékelése, valamint a személyes és szakmai fejlődés erőforrásainak és módjainak meghatározása a munkaerő-piaci követelményekhez való alkalmazkodás és alkalmazkodás érdekében.

6.2. Tanulási eredmények

Ismeretek	<p>C1.Meghatározza a szociális kockázatok csökkentésére irányuló diagnózis és beavatkozás fogalmait, elméleteit és módszereit.</p> <p>C3. Elmagyarázza a veszélyeztetett csoportok szociális problémáinak kialakulását és fenntartását, konkrét eljárások alkalmazásával.</p> <p>C5. Elemzi a kiszolgáltatott csoportok társadalmi reintegrációjának stratégiáit.</p> <p>C11. Értékeli a közösségi erőforrásokhoz való hozzáférés programjainak megvalósítása során felmerülő kockázati/nehezített helyzeteket.C1.A szociális kockázatok csökkentésére irányuló diagnózis és beavatkozás fogalmainak, elméleteinek és módszereinek meghatározása.</p>
Képességek	<p>A1.Információnyújtás, szociális szolgáltatások nyújtása és kapcsolatteremtés a közösségi erőforrások és a kedvezményezettek problémái között.</p> <p>A2.Alkalmazza a szociális diagnosztika speciális módszereit a jogszabályoknak és a szociokulturális normáknak megfelelően.</p> <p>A6. Alkalmazza a szakmai etika értékeit és elveit a beavatkozási folyamatban.</p> <p>A8.Szakszerűen kommunikál a kollégákkal és a szolgáltatást igénybe vevőkkel.</p>
Felelősség és önállóság	<p>R4. A jogszabályi előírásoknak megfelelő dokumentációt készít.</p> <p>R5. Konkrét beavatkozási terveket dolgoz ki a rászoruló egyének és csoportok megsegítésére.</p> <p>R8. Elősegíti az emberi jogokat és a társadalmi befogadást.</p>

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

¹ Választhat kompetenciák vagy tanulási eredmények között, illetve választhatja mindkettőt is. Amennyiben csak az egyik lehetőséget választja, a másik lehetőséget el kell távolítani a táblázatból, és a kiválasztott lehetőség a 6. számot kapja.

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<p>A fogyatékossgal élők szociális védelme, helyreállítása és integrációja terén szakszerű információk elsajátítása.</p> <p>A szociális munka sajátosságainak megismerése a fogyatékkal élők védelme terén.</p> <p>A vonatkozó jogszabályok és a meglévő szociális szolgáltatások ismerete.</p> <p>A fogyatékkal élőkre vonatkozó szociálpolitikák és nemzetközi/európai stratégiák elemzésével, szintézisével és összehasonlításával kapcsolatos kognitív készségek fejlesztése.</p> <p>Pozitív és empatikus mentalitás és hozzáállás kialakítása a fogyatékkal élőkkel szemben, a társadalmi beilleszkedést elősegítő módszerek elsajátítása.</p>
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<p>A társadalmi inklúzióra vonatkozó fogalmak, terminológia, jogszabályok és módszertani normák kutatása Romániában és az Európai Unióban.</p> <p>A fogyatékossgal kapcsolatos leggyakoribb társadalmi attitűdök azonosítása: elutasítás, címkézés, elszigeteltség. A pozitív attitűdök előmozdításának módszerei: tolerancia, elfogadás, integráció, befogadás.</p> <p>A szociális munka szerepe és lehetőségei az elfogadás és az esélyegyenlőség előmozdításában a speciális szükségletű emberekkel szembeni szakmai magatartáson keresztül.</p>

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás és labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
C1. A fogyatékossgal biológiai meghatározottsága és társadalmi-környezeti összetevői	.ppt előadás, bibliográfia megbeszélés	a bemutatott téma interaktív problematizálása
C2. Az integráció és kirekesztés fogalmai Labor: Kutatási adatok integráció-kirekesztés; A fogyatékossgal okai	.ppt előadás, oktató film megtekintése, megbeszélése	<p>a bemutatott téma interaktív problematizálása</p> <p>Vasilescu, D. (2001): Societatea - un organism care evoluează, (12-40.old.)</p> <p>Berszan Lidia: Sérült lét és kirekesztés (studiu, 21 p.) 11-12 aprilie 2004</p>
C3. A társadalmi részvétel feltételei: tanulási és munka-lehetőség + társas kapcsolatok	.ppt előadás	a bemutatott téma interaktív problematizálása
C4. WHO meghatározások és romániai fogalomhasználat Labor: Fogalomhasználat – összehasonlítás; Részvétel és lehetőségek	.ppt előadás	<p>a bemutatott téma interaktív problematizálása</p> <p>Kálmán Zsófia - Kőnczei György (2002): A Taigetosztól az esélyegyenlőségig, (27-76.)</p> <p>Kőnczei György (2000): A hátrányos helyzetű csoportok védelme az Európai Unióban (132-140.)</p>
C5. A besorolás módszerei. Statisztikák Európában és Romániában	.ppt előadás, statisztikák kiscsoportos megbeszélése	a bemutatott téma interaktív problematizálása https://anpd.gov.ro/web/dizabilitate/evaluarea-in-grad-de-handicap/
C6. A fogyatékossgal elfogadásának lépései és a családi szocializáció jelentősége Labor: ANPH statisztikák; A fogyatékossgal elfogadása, mint gyászfolyamat;	.ppt előadás	<p>a bemutatott téma interaktív problematizálása</p> <p>Gherguț, A.(2003): Problematice asistenței persoanelor cu cerințe speciale. (857-905. old.)</p> <p>Stonescu, C. – Teodorescu, L. – Mihaescu, O. (2003): Stabilirea gradului de handicap (242-248.)</p>

C7. Iskola, és kortárs csoport szerepe a sérült gyermek személyiségfejlődésében	.ppt előadás	a bemutatott téma interaktív problematizálása Kálmán, Zs. (1994): Az elfogadás, mint folyamat, in. Bánatkő ((97-114.) Kálmán, Zs. (1994): A család, mint rendszer, in. Bánatkő ((27-46.)
C8. A fogyatékosellátás alakulása a rendszerváltás óta Labor: Kommunista örökség a szociális ellátásban; Társas integráció gyermekkorban	.ppt előadás	a bemutatott téma interaktív problematizálása Somlai, P.(1997): A szociális integráció változatai (115-121.) Berszan Lidia - A fogyatékos személyek védelme Romániában, In: Esely, Budapest, 2005/5, pp. 53-79 Vasilescu, D. (2001): O lume mai bună – cum? (99-133.old.)
C9. Aktuális szociálpolitikai rendelkezések a fogyatékos személyek jogvédelmében	.ppt előadás, Törvények kiscsoportos tanulmányozása	a bemutatott téma interaktív problematizálása
C10. Az ellátás interdiszciplináris jellege. A szociális munka szerepe és szinterei a jogegyenlőség megteremtésében Labor: Szociális szolgáltatások, intézmények; Fogyatékos személyekre vonatkozó törvények	.ppt előadás	a bemutatott téma interaktív problematizálása https://anpd.gov.ro/web/despre-noi/cadru-legislativ-general/ Kálmán Zsófia - Köncei György (2002): Okosan adni, méltósággal fogadni. (510-519.)
C11. A fogyatékkal élők integrációjá és a disszkrimináció tilalma az európai jogrendben	.ppt előadás, oktató film	interaktív, kiscsoportos munka: https://anpd.gov.ro/web/servicii-sociale/harta-serviciilor-sociale/
C12. Az elutasítástól a partnerségig: a fogyatékos személyekhez való viszonyulás és a velük való munka alakulásának szakmatörténete Labor: Úniós jogharmonizáció; Szülő-szakember együttműködés	.ppt előadás	a bemutatott téma interaktív problematizálása Vasilescu, D. (2001): România pe drumul dinspre Est spre Vest. (40-91.) Berszan Lidia - Sérültek szexuális viselkedése, Család- Gyermek -Ifjúság, vol. 3 /2004, pp. 23-28
C13. Additív szemlélet a fogyatékkal élők életkörülményeinek felmérésében és megértésében: rizikó tényezők és támogató faktorok	.ppt előadás	a bemutatott téma interaktív problematizálása Stonescu, C. – Teodorescu, L. – Mihaescu, O. (2003): Activități și participare. Factori de mediu (265.-275.) Berszan Lidia: Integrációs kísérletek, In: Család Gyermek Ifjúság. 2002/5, pp. 27-31, www.szochalo.hu
C14. A befogadó közeg: az integráció előkészítése és fenntartása Labor: Integráció a gyakorlatban; Kockázat és megküzdés	.ppt előadás	Ismétlő feladatok Berszan Lidia – Integrarea copiilor cu deficiențe în învățământul de masă (studiu) 2002, pp. 208-218
Kötelező könyvészet:		

Berszan Lidia (2017): *A fogyatékos személyek társadalmi integrációja*, PRESA UNIVERSITARA CLUJEANA , CLUJ-NAPOCA,

Kálmán, Zs. (1994): *Az elfogadás, mint folyamat*, in. Bánatkő (97-114.)

Kálmán, Zs. (1994): *A család, mint rendszer*, in. Bánatkő ((27-46.)

Kálmán Zsófia - Könczei György (2002): *...Az esélyegyenlőség, Esélyegyenlőség a gyakorlatban*. In. A Taigetosztól az esélyegyenlőség, Osiris Könyvkiadó, Budapest (495-518.)

Neamțu, G. (2003, 2011): *Particularitati ale asistentei persoanelor cu nevoi speciale/dizabilitati*. In. *Tratat de asistență socială*, Ed. Polirom, București (953-994.)

Berszán Lídia: *A fogyatékos személyek védelme Romániában*. *Esély folyóirat*. Budapest.

http://www.esely.org/kiadvanyok/2005_5/berszan.pdf

Berszán Lídia: *Tabu-bontás – Sérültek szexuális viselkedése*. *Család- Gyermekek – Ifjúság folyóirat*. Budapest

https://issuu.com/csagyi/docs/csagyi_2004_3

BERSZÁN LÍDIA *A fogyatékos gyermeket nevelő családok megküzdési esélyei Romániában*. *Esély folyóirat*. Budapest.

http://www.esely.org/kiadvanyok/2007_1/BERSZAN.pdf

Berszán Lídia: *Integrációs kísérletek*. *Család- Gyermekek – Ifjúság folyóirat*. Budapest

https://issuu.com/csagyi/docs/csagyi_2002_5

Berszán Lidia: *Jogok és esélyek. a fogyatékos gyerekek/fiatalok helyzete és lehetőségei Romániában – longitudinális kutatás*. *Erdélyi Társadalom folyóirat*. Kolozsvár.

<http://erdelyitarsadalom.ro/elofizetes/22-hungarian/korabbi-szamok/x-efolyam-2-szam-2012-2/79-berszan-lidia-jogok-es-eselyek-a-fogyatekos-gyerekek-fiatalok-helyzete-es-lehetosegei-romaniaban-longitudinalis-kutatas.html>

Berszán Lidia: *Megküzdés és reziliencia? Amikor a kevesebb több*. *Erdélyi Társadalom folyóirat*. Kolozsvár.

<http://erdelyitarsadalom.ro/files/et25/et-bbu-25-01.pdf>

WEB: <https://anpd.gov.ro/web/>

9. Az epiztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- Képesek azonosítani és felmérni a speciális igényű személyek problémáit oktatás, egészségügy, környezet, közösség, munkavállalás területein
- Megfelelő magyarázó modellek elsajátítása, megtanulnak kommunikálni e területek társadalmi szereplőivel
- a fogyatékkal élők támogatásáért való kiállás
- A fogyatékos személyek társadalmi integrációjának elősegítésére és a velük való segítő kapcsolatra felkészült szakemberek képzése.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Parciális vizsga Jártasság a témában és a szakirodalomban	Írásbeli vizsga	10%
	Ismeretellenőrző teszt, a vizsgaidőszakban beadva	Írásbeli vizsga	40%
10.5 Szeminárium / Labor	Írásbeli feladat: <i>A szociális munka szerepe a fogyatékkal élő gyerekek és fiatalok társadalmi integrációjában</i> (esszé, N= 6.000-8.000)	minimum 3 bibliográfiai forrás	20%

	Interjú egy fogyatékos gyermek családjával (4-6 oldal)		20%
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
<ul style="list-style-type: none"> A kötelező szakirodalom elolvasása Írásbeli vizsga az előadás anyagából A vizsga letételéhez a hallgatónak legalább 5 pontot kell szereznie a maximális 10 pontból 			

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)²

	A fenntartható fejlődés általános ikonja							
1 A SZEGÉNYSÉG MEGSZÜNTETÉSE	2 AZ ÉHEZÉS MEGSZÜNTETÉSE	3 EGÉJSÉG ÉS JÓLLÉT	4 MINŐSÉGI OKTATÁS	5 NEMEK KÖZÖTTI EGYENLŐSÉG	6 TISZTA VÍZ ÉS KÖZEGÉJSÉGÜGY	7 MEGFIZETHETŐ ÉS TISZTA ENERGIA	8 TISZTSSÉGES MUNKA ÉS GAZDASÁGI NÖVEKEDÉS	9 IPAR, INNOVÁCIÓ ÉS INFRASTRUKTÚRA
10 EGYENLŐTLENSÉGEK CSÖKKENTÉSE	11 FENNTARTHATÓ VÁROSOK ÉS KÖZÖSSÉGEK	12 FELELŐS FOGYASZTÁS ÉS TERMELÉS	13 FELLEPÉS AZ ÉGHŐLÁTVÁLTOZÁS ELLEN	14 ÓCEÁNOK ÉS TENGEREK VÉDELME	15 SZÁRAZÉLŐLŐ ÖMÖSSZÉTEMAK VÉDELME	16 BÉKE, IGAZSÁG ÉS ERŐS INTÉZMÉNYEK	17 PARTNERSEG A CÉLOK ELÉRÉSÉÉRT	

Előadás felelőse:

Szeminárium felelőse:

Kitöltés időpontja:
2025 április 28

dr. Berszán Lídia egyetemi docens

dr. Berszán Lídia egyetemi docens

Az intézeti jóváhagyás dátuma:
2025.05.25

Intézetigazgató:

Dr. László Éva

² Csak azokat az ikonokat tartsa meg, amelyek az [SDG-ikonoknak az egyetemi folyamatban](#) történő alkalmazására vonatkozó eljárás szerint illeszkednek az adott tantárgyhoz, és törölje a többi, beleértve a fenntartható fejlődés általános ikonját is – amennyiben nem alkalmazható. Ha egyik ikon sem illik a tantárgyra, törölje az összeset, és írja rá, hogy „Nem alkalmazható”.